

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 175
Бања Лука, 4.6.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља З. М. и Д. М. које заступа М. С. адвокат из П., против туженог МДП Е. РС, ЗДП Е.1 Б. Л., РЈ Е.2 из П., коју заступа Д. Б., радник тужене, ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-07-000 582 од 26.11.2007. године, на сједници одржаној 4.6.2009. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Приједору број Рс-232/05 од 11.10.2007. године тужитељи су одбијени са тужбеним захтјевом за утврђење да је њихов предник, сада пок. С. М. био у радном односу код тужене у периоду од 3.8.1999. године до 30.6.2005. године, да му је незаконито престао радни однос код тужене са даном 30.6.2005. године као и захтјев за исплату разлике између примања по основу уговора о дјелу и плате коју би примио да је био у радном односу код тужене на пословима из уговора о дјелу, исплату накнаде за топли оброк, за превоз, зимницу, за огрев, исплату регреса, и накнаду за Ускрс и Божићницу као и уплату доприноса пензијско инвалидског осигурања на име тужитеља, за периоде и у износима ближе назначеним у изреци првостепене пресуде.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-07-000 582 од 26.11.2007. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељ ревизијом добија другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда преиначи тако да се жалба тужитеља уважи, првостепена пресуда преиначи и тужбени захтјев тужитеља уважи.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља за утврђење да је њихов предник сада пок. С. М. био у радном односу код тужене, да му је на незаконит начин престао радни однос са 30.6.2005. године и исплату разлике по основу уговора о дјелу и плате коју би примао да је био у радном односу код тужене на пословима које је обављао из уговора о дјелу као и других примања по основу рада у спорном периоду, ближе означеном у изреци првостепене пресуде, те уплату доприноса пензијско инвалидског осигурања, за исти период.

Наконведеног поступка и на основу резултата проведених доказа првостепени суд је утврдио: да је предник тужитеља са туженом дана 3.8.1999. године закључио уговор о дјелу за обављање земљаних радова – до завршетка тих радова; да је 15.5.2000. године закључио уговор о дјелу са туженом за обављање истих послова, да би актом тужене број 2979/03 од 21.10.2003. године био обавијештен да му престаје уговор о дјелу са даном 17.10.2003. године; да је 1.11.2003. године закључио нови уговор о дјелу са туженом ради обављања послова на читавању утрошка електричне енергије и подјеле обрачуна за потрошаче у категорији домаћинства на подручју РЈ П. – све до 30.6.2005. године када му је саопштен престанак тог уговора; да је у периоду од 15.4.2004. до 30.6.2005. године предник тужитеља био ангажован од стране ЗЗ П.1 из П. на основу уговора о пословној сарадњи од 1.3.2004. године закљученог између туженог и те задруге и да му је за тај период исплата вршена од стране наведене задруге; да су преднику тужитеља издавани радни налози од стране пословођа тужене и да је вођена евиденција о његовом присуству на раду као и за друге раднике запослене код тужене.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио: „да између предника тужитеља и тужене није закључен уговор о раду на одређено ни неодређено вријеме, да предник тужитеља није код тужене засновао радни однос који се у смислу члана 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 38/00 до 55/07, даље: ЗР) заснива када радник, на основу уговора о раду ступи на рад код послодавца и да не може остварити ни права која произлазе из радног односа“, па је примјеном члана 2. ЗР и члана 6. ст. 2. Правилника о раду тужене, одбио тужитеље са тужбеним захтјевом.

Другостепене суд је прихватајући чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда закључио, да је наведеним уговорима о дјелу између тужитеља и тужене заснован грађанско правни (облигациони) однос а не радно правни однос у смислу ЗР, па је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Другостепена одлука је правилна.

Права и обавезе из радног односа настају када радник ступи на рад код послодавца на основу уговора о раду (члан 1. ст. 2. ЗР). Радни однос је уговорни однос који настаје, траје и по вољи уговорних страна престаје на један од законом прописаних начина. По члану 2. ЗР радником се у смислу овог закона сматра лице које је запослено на основу уговора о раду. Послодавцем се према члану 3. истог закона сматра предузеће, установа, ... и свако друго правно и физичко лице које раднику на основу уговора о раду, даје запослење. Чланом 19. ЗР прописана је форма и садржина уговора о раду.

Правилан је закључак нижестепених судова да се предник тужитеља пок. С. М. не сматра радником (члан 2. ЗР) нити се тужена у смислу члана 3. истог закона, сматра његовим послодавцем. Ово из разлога што предник тужитеља у спорном периоду није био запослен код тужене на основу уговора о раду, па је правилан закључак другостепеног суда да није имао ни радно – правни статус код тужене. За радно правни статус у смислу ЗР је потребно кумулативно испуњење предвиђених услова: запослење код послодавца (овдје тужене) на основу претходно достављеног му уговора о раду (члан 19. ст. 3. ЗР).

Предник тужитеља је са туженом, како то правилно налазе нижестепени судови закључиво уговор о дјелу из члана 600. ЗОО, дана 3.8.1999. године (за обављање земљаних радова – до завршетка истих), дана 15.5.2000. године (за обављање истих радова) и дана 1.3.2002. године (за обављање помоћних радова – до 17.10.2003. године), а од 17.10.2003. године до 7.7.2006. године обављао је послове за тужену путем ЗЗ П.1 из П., за који период му је, према налазу вјештака економске струке Б. В. од 25.7.2007. године исплата уговорене накнаде вршена путем те задруге.

Према садржају наведених уговора о дјелу тужитељ је са туженом, поред уговорених послова уговорио и цијену уговореног посла – по 1 h, а за уговорени посао преко ЗЗ П.1 из П. уговорена је цијена „по потрошачу“. У радним налозима за предника тужитеља тужена је евидентирала број радних часова с назнаком да се ради о раду „по основу уговора о дјелу“ на основу које евиденције је вршила обрачун уговорене накнаде за извршени рад предника тужитеља.

Зато ревизиони наводи тужитеља да је њихов предник обављао рад у групи са другим радницима тужене (што су потврдили и саслушани свједоци: Ј. В., Р. К., М. П. и Б. К.), под надзором пословође тужене, да су му издавани радни налози и вођена евиденција о раду – шихтарица, нису од значаја за одлуку о спору, јер те чињенице, с обзиром на стање изведених доказа, не опредјељују статус предника тужитеља као радника тужене и не чине његов статус радно – правним.

На одлуку о овом спору нема утицаја позивање у ревизији тужитеља на члан 34. ЗР којим је прописано да се за обављање привремених и повремених послова може закључити уговор о обављању привремених и повремених послова ако су ти послови утврђени Колективним уговором или Правилником о раду и да не представљају послове за које се закључује уговор о раду на одређено или неодређено вријеме са пуним или непуним радним временом. Ово из разлога што је у конкретном случају тужена са тужитељем закључивала уговоре о дјелу из одредби чланова од 600. ЗОО, а не уговоре о привременим и повременим пословима из члана 34. ЗР.

Тврдња ревидента да наведени уговори о дјелу закључени између предника тужитеља и тужене представљају симуловани правни посао а да се иза њега крије други, дисимуловани посао „тј. уговор о раду“, не може се прихватити. У смислу члана 99. ст. 1. ЗОО уговори се тумаче онако како уговорне одредбе гласе, а према ставу 2. тог члана, при тумачењу спорних

одредби уговора, не треба се држати дословног значења употријебљених израза, већ треба истражити намјеру уговарача и одредбу тако разумјети како то одговара начелима облигационог права утврђених овим законом.

Тумачећи предметне уговоре на којима тужитељи заснивају своје потраживање, и овај суд налази, да се ради о уговорима о дјелу, а не уговорима о раду. Да је то тако, произлази из изведених доказа, а прије свега из радних налога и евиденције о броју часова предника тужитеља проведених на раду на основу којих елемената је тужена преднику тужитеља вршила обрачун уговорене накнаде за „дјело“ које је предмет тих уговора.

Насупрот томе, уговор о раду треба да садржи елементе из члана 19. ЗР, које предметни уговори не садрже, због чега ревизиони приговори у овом правцу, нису основани.

Из изнесених разлога побијана пресуда нема недостатака на које се указује у ревизији тужитеља ни недостатака на које овај суд у смислу члана 241. ЗПП пази по службеној дужности.

Зато је ревизија тужитеља одбијена на основу члана 248. ЗПП.

Предсједник вијећа
Петар Бајић